

KINA FEJRER 40-ÅRET FOR SIN GODE UDVIKLING – OG HVAD GØR VI?

I dagene 18.-22. december 1978 besluttede den kinesiske ledelse at gennemføre store samfundsreformer og introducerede dybtgående økonomiske ændringer og 'åbnings'-politikken mod resten af verden – et totalt opgør med Kulturrevolutionens vanvid og begyndelsen på en ny vision. Dengang var det Deng Xiaoping, der var den reelle leder.

Siden er mindst 700 millioner løftet ud af fattigdom; Kina er blevet et overvejende supermoderne samfund og verdens næststørste økonomi. Det har satset enormt på uddannelse og på det private initiativ – omkring 70 % af dets GDP er skabt i den private sektor, samtidig med at staten har beholdt kontrollen over en række sektorer.

Jeg besøgte Kina i 1983, og dengang var det et land med nok så megen fattigdom.

Kinas per capita GDP er i dag 23 gange – ikke 23 % – større end i 1978. Antallet af fattige på landet er faldet fra 770 millioner til 30 millioner – hvilket naturligvis også hænger sammen med urbaniseringen: 18 % levede i 1978 i byerne, i dag næsten 60 %. Samtidig er den disponible indkomst per capita i byområder vokset fra 343 yuan til 36.400 yuan, eller mere end 100 gange.

På min rejse – seks uger i oktober-november 2018; 35 år er en meget kort periode i makrohistorisk forstand – besøgte jeg både superdynamiske og rige steder som Shanghai og Shenzhen og fattigere provinser som Anhui og Guizhou. Jeg har set materiel fattigdom og mennesker, der vasker deres grøntsager i samme bæk, som andre længere oppe vasker tøj og plukker og renser fugle i. Men de er undtagelser, og om nogle få år vil, siger dagens præsident Xi Jinping, fattigdommen være helt afskaffet.

Derimod er det bekymrende, at klasseforskellene, indkomstklofterne, er vokset så markant. Retfærdigvis må man dog spørge, om ikke de også har gjort det andre steder

i de senere årtier og i sin tid, da Vesten gennemførte sin industrielle revolution?

På det internationale område tog Kina i 2013 – for bare fem år siden – det største enkeltstående initiativ til at skabe en ny og bedre verdensorden – det hedder Den nye Silkevej – eller BRI, the Belt and Road Initiative.

Kina har investeret et beløb, der svarer til 980 milliarder dollars i at bygge hurtig kommunikation, infrastruktur, hjælpeprogrammer, energiprojekter etc., og samarbejder med henved 60 lande – ungefær fra Shanghai til Beograd og videre vestpå og sydpå.

Jeg vil gætte på, at Syrien i hovedsagen kommer til at modtage hjælp fra Kina til sin genopbygning, efter at i hovedsagen Vesten og dets allierede har ødelagt det.

Og dét vil også få politiske, psykologiske og kulturelle konsekvenser.

VIST ER DER PROBLEMER MEN ...

Ja, der er masser af problemer i og med Kina – miljøet, overvågningen, det vi i Vest kalder mangel på demokrati. Og der er en markant risiko for, at forbrug bliver livets mening og shopping malls de væsentligste mødesteder, kultur- og åndsforladte, som den slags er.

Kina er imidlertid ikke det diktatur, som det dag ud og dag ind anklages for at være. Det kan man netop forvise sig om ved at rejse rundt selv og frit snakke med mennesker.

Nogen generel dyb, undertrykt utilfredshed er jeg ikke stødt på – men mange, der er kritiske over for forskellige sider af udviklingen og den censur, der findes.

Men burde vi hér i Vest ikke interessere os lidt for alt det – uanset om vi synes om eller ikke synes om Kina? Burde vi ikke høre mere om det – om ikke andet, så fordi det er stort og i hastig udvikling og kommer til at få enorm indflydelse på verden som helhed – ja, allerede har det?

Burde danske medier og politikere ikke interessere sig for f.eks. dette verdens indskutabelt mest positive udviklingsprojekt de sidste 40 år?

Ville dét ikke være klogt? Klogt at diskutere både de positive og de problematiske sider?

Vel, åbenbart ikke!

BILLEDET AF KINA ER ET EKSEMPEL PÅ FAKE OG UDELADELSE

Danske medier og politikere kan slet ikke finde noget positivt at sige.

Kun at:

- Kina er farligt, lumsk, smart og snedigt – ikke noget, man kan stole en tøddel på.
- Kina er nationalistisk.
- Kina blander sig i danske indre anliggender (hvilket f.eks. USA ikke gør,

og skulle det alligevel ske, så taler vi ikke om det).

- Kina stjæler vores teknologi.
- Kina spionerer.
- Kina opruster, så det truer Vesten.
- Kina hersker uretmæssigt over Tibet, Taiwan og Hongkong – ja, hele regionen. Og kineserne pønser på længere sigt på krig mod os.
- Kina bryder de af USA indførte sanktioner mod Iran og bør straffes for det.
- Kina bruger udelukkende sin voksende økonomiske magt i f.eks. Afrika til at dominere og sætte samarbejdspartnere i gæld til det, så det senere kan tyre dem.
- Kina er et diktatur af værste skuffe. Menneskerettigheder – som vi tolker dem, nemlig som ytrings- og forsamlingsfrihed etc., men ikke som økonomiske rettigheder og retten til at overleve – bliver trådt under fode i Kina som i vel næsten intet andet land.

Så Kina er ikke noget, vi skal være åbne over for eller interessere os for. Det skal derimod udelukkes og dæmoniseres – hvilket jo er nok så let, da folk flest ikke aner noget om Kina og aldrig selv har besøgt landet.

Så vejen frem er meget enkel:

Kina bør vi opruste imod.

Kinas Huawei-telefoner bør boykottes. Det er o.k., at Huawei-chefens datter på amerikansk ordre bliver arresteret i nabolandet Canada med henvisning til, at Kina muligvis eller sandsynligvis har brugt sit teknologiske forspring til via telefonen at spionere mod os

alle. Eller måske de ikke har endnu, men så vil de.

Det må være nogenlunde sådan, danske politikere tænker. For de diskuterede Kina i en forespørgselsdebat 7. december 2018 i Folketinget, og over hele det politiske spektrum blev disse sort-hvide billeder præsenteret uden mindste forsøg på nuancering.

Og på basis af de billeder blev den ene tekst efter den anden læst op. Alle med fordømmelser af Kina for det ene eller for det andet.

Vi er åbenbart bange for et eller andet. Jeg tror, at det – nok så ubevidst – mere er vores egen nedtur end Kinas opgang, der spiller ind. Og så er mennesker i Vest – måske på grund af den kristne kulturarv – hele tiden optaget af at opdele alt i to (dikotomier), de gode og de onde, os selv og de andre og ikke i at se nuancerne og samarbejdsmulighederne.

Derfor tror jeg, der er så lidt interesse for andre uden for vores egen kreds, dvs. NATO og EU-landene.

DET ER SELVDESTRUKTIVT

Jeg er ikke på nogen måde Kina-ekspert. Det bliver man næppe, om man så også skulle studere det i en menneskealder. Derfor siger jeg "tror" i de hér afsluttende sætninger:

Jeg tror ikke, det billede af Kina er rimeligt. Og jeg tror ikke, at denne politik vis-à-vis Kina er klog. Jeg tror, det er bedre at være åben over for det, vi måske ikke forstår, end a priori at fordømme det.

Og hvis det hen ad vejen skulle vise sig, at min tvivl er bare lidt berettiget, så vil det billede og den politik være destruktiv for

Danmark og det øvrige Vesten selv.

I det mindste forbeholder jeg mig retten til at være *nysgerrig* – og arbejde med og i Kina fremover.

Og jeg formaster mig til at være dybt imponeret over Kinas udvikling siden 1978. Ikke bare har den været positiv for hundredvis af millioner af vore globale medborgere derovre; den har også været en unikt god ting for verden.

Jeg håber inderligt – både for kinesernes og for vores egen skyld – at de positive ting i Kinas rivende og spændende udvikling fremover vil veje tungere end de negative. At den kinesiske ledelse vil lægge øret til jorden og lytte – endnu mere. At man vil korrigere og køre på med stadig udvikling og forandring og ikke ende med at hvile på laurbærrene og blive en fra folket adskilt og lukket elite. Det bør de snarest udvikle mekanismer for.

Det sidste Kina selv og verden har brug for, er noget, der ligner en ny kulturrevolution. Derimod har de og vi brug for en ny type demokrati, en ny definition af hele begrebet og politikken for det. Nu det vestlige demokrati er i så dyb krise, utroværdigt og uengagerende – farligt.

Og hér kunne vi måske – hvis vi vil – følge Kina, indgå i dialog med Kina og lære af dem. For lur mig, om de ikke også kommer til at eksperimentere med demokratiet og nye arbejdsformer ved hjælp af den nye teknologi. Nu man har eksperimenteret så succesrigt på alle andre af samfundets områder.

Jan Øberg
fredsforsker og kunstfotograf

<https://transnational.live>
[https://obergphotographics.com/
spar-project](https://obergphotographics.com/spar-project)
<https://janoberg.me>

janoberg@mac.com
+46 738 525200